DISPUTATIO MEDICA, INAUGURALIS, DE

MANIA.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

DAVID STUART,

AMERICANUS.

Canst thou not minister to a mind diseased;
Pluck from the memory a rooted sorrow;
Raze out the written troubles of the brain;
And with some sweet oblivious antidote
Cleanse the stuffed bosom of that perilous stuff
Which weighs upon the heart? SHAKESPEARE

Prid. Id. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXVII,

CULLENO

MAGNO,

PRÆCEPTORI SUO,

HOCCE.

D. D. C. Q.

AUCTOR.

Dr Duncan

from the Author

DISPUTATIO MEDICA

DE

MANIA.

TAM parum prope inter medicos, morbos mentis ad ordinem nosologicum redigendo, quam de ejus operationibus inter philosophos, constat. Nec rationi consentaneum videtur, rem aliter se habere, quum animo perpenditur quantum olim hi morbi, per omnes medicinae partes, indistincti inter se et alios morbos jacuerint. Cuivis equidem haec consideranti clarum erit, multum jam fecisse medicos, quum in re difficili aliquid vel tentasse magni sit. Et plurimas commeruisse laudes eos, qui haec pericula

fecerunt, ab omnibus facile concedendum erit, qui, cogitationis facultatem beneficium optimum homini a Deo collatum, aeſtimant. Quid enim ſpectaculum magis luctuoſum eſt, quam hominem videre deperdita ratione, qua fere ſola caeteris animantibus diſtinguitur et prope ad deos accedit, inſanientem, et ora turpiter foedantem unguibus?

Magno certe foret uſui varia noſologorum in illa re conamina notare, et quantum inter ſe diſtent oſtendere. At id lubens praetermittam, quantumvis utile foret, ab omnium, excepto forte Culleno celeberrimo, erratis, quantum ingenii acumen poſtulet, in iſtiuſmodi diſquiſitiones cum fructu inire judicans.

DEFINITIO.

Nullus, credo, eſt inter maniae ſcriptores, qui aliorum repudians definitionem, huic morbo inditam, ut mancam, non ipſe novam excudit: Et nova ſemper excudenda erit, quoties tam abſurde de ſenſationibus, ſen-

ſuum

ſuum deluſione, et nimis debili et vivida objectorum perceptione, verba fient. Quae de his dicuntur nimis in obſcuro ſunt, quippe cum varient ſummopere perceptionis gradus in eodem homine diverſis temporibus, et plurimae mentis functionum a ſtatu ſolito aberrationes ſint, quae maniae tamen nomen haud merentur. Quam difficile ſit hanc rem penitus expedire teſtatur * vir jure ſummae auctoritatis, in omnibus quae ad mentem pertinent. Qui, poſtquam quaedam notavit neceſſaria ad maniam conſtituendam, haec addit verba. "These circumſtances are variouſly combined in the various kinds and degrees of madneſs, and ſome of them take place in perſons of ſound minds, in certain degrees, and for certain ſpaces of time; ſo that here, as in other caſes, it is impoſſible to fix preciſe limits, and determine where ſoundneſs of mind ends, and madneſs begins."

His

* Hartley's obſervations on man.

His quamvis difficultatibus preſſus, inſaniae tamen definitionem ita tradere aggrediar. Ut quandam ſibi conſtantiam omni tempore et in omnibus locis conſervet, mentem ex quibuſdam certis principiis in facultatum ejus exercitio dirigi neceſſarium eſſe videtur. Cum quodam quaſi ordine ſtatuto vique ab objectis externis mens imprimitur; et haec intus, ob quandam inter ea ſimilitudinem vel cognationem, proinde conjungere inducitur, et memoriam ejus operis recondit. Quando igitur his principiis, et modo ſolito, quo impreſſiones accipere ſolita ſit, dirigi deſinit, et ſimul iſtius ſimilitudinis vel cognationis inter objecta memoriam cum conſcientia illa, quae cuncta ſua opera comitatur, noſque tenet nobiſmet ipſis per omne ſpatium temporis devinctos, omnino deperdit, tum inſanire dicenda eſt. Sic enim poſitum hominem, et nulla habentem principia nexus inter ideas ſuas, haud aliter impulſum fore ab omnibus animi pathematis, quam navem ſine gubernatore, ventis et fluctibus furentibus, manifeſtum eſt. Hanc noſtram definitio-

tio-

tionem optime ſtabilit, quod narrat Aretaeus de quodam lignario, qui domi prudens erat operator, et in loco ubi arte ſua fungebatur, mente ſua conſtabat; at, ſimul ac in forum vel alio diſcederet, depoſitis inſtrumentis, et e conſpectu illius loci progreſſus, penitus inſaniebat et furore rapiebatur; ad eundem vero locum recurrens, ad ſe cito redibat; tanta, ut ait ille, cognatio inter hunc locum et viri mentem erat. Poſtremo, ubi ſenſus multo minori gradu aberrant, ſicut in mitioribus delirii ſpeciebus, haec cognatio inter mentem et illa omnia, quibus ea diu aſſueverit, adeo manifeſta evadit, ut nullum certius his remedium ſit, quam illa menti reſtituere. Huic inſaniae charactéri optime accommodatur Culleni definitio maniae, quae ſic breviter traditur, "* inſania univerſalis." Et haec adhuc accuratior foret, ſi, obſervante eodem viro clariſſimo, verbum *fere* ſuppleatur; quippe enim maniacis commune eſt hodie furere, et cras mites ſe gerere in omnibus.

Nec

* Vide Noſolog.

Nec ab Aretaei definitione mentis alienatio diuturna omnino abhorret.

Huic loco proprium esse videtur aliquid observare de maniae divisione, quoniam de singulis ejus speciebus haud in animo est differere. Plurimae equidem sunt illae, quas tamen omnes complecti videntur plerique sub duobus capitibus generalibus. Sic eam in Essentialem et Consensualem partitur Hoffmannus; priorem ita nominans, ob primariam mentis affectionem, vel, ut loquitur ipse, ex cerebri et meningum labe, posteriorem ex spasticis constrictionibus aliarum partium: Quem sequitur nuperrimus auctor in ejus divisione illius * "into original and consequential." Caeterum ut difficillimum est, si non omnino impossibile, judicare quando sit unius, quando alterius generis, ob intimam inter mentem et corpus connexionem, melius est illam potius distinguere ex natura delirii vel ferocis vel mitis, quod illam comitatur. Cujus di-

* Battie on madness.

divisionis usus in curatione perficienda, et remediis adhibendis, maxime patebit.

HISTORIA.

Quoad anni tempestatem; maxime grassari hunc morbum affirmatur calidissimis anni temporibus, et his praecipue plagis, ubi calor plurimum valet. Et, si quando per quoddam tempus sanata esse visa sit, illis tamen temporibus magnum instare periculum, ne denuo invaderet, observatum est. Juvenes magis affectat, quam senes, et sexum saepius virilem quam foemineum *. Inter juvenes, tales prae caeteris adfectat qui ad iracundiam natura procliviores sunt, et hilari gaudent animo, cum habitu plethorico, fibrarum tensionem praebente. In hujusmodi corporis habitu, ingruit nonnunquam sine ullis, quae ejus adventum praenuncient, signis, plerumque tamen his symptomatis stipata invadit. Rubescunt oculi, et motibus convulsivis vibrant; urget dolor vehementior capitis,

* Hoffman de affectu maniaco, 'necnon,' ait, 'in foeminis ob causam eandem essentiales maniae rarius occurrunt.'

capitis, et robore in immane aucto, exhibet aeger portenta virium. Vultum subinflatum prae se fert ac attonitum, haud absimilem cuidam e somno alto expergefactum ex magno quodam fragore terribili. Jam instante delirio, mentis facultates adeo penitus turbantur, ut omnia absurda homo deblateret, sibi tamen pro veris affingens de illis ratiocinetur. Quasi furiis agitatus vix vinculis coerceri potest, amicos pariter ut alienos temnit, et eorum de sua salute consilia omnino negligit. Modo hilaris, modo lacrymans, jactat se miserandus huc et illuc, et lumen ipsum perosus, et illa, quae olim vitae solatia ducebat, refugit. Morum tanta fit nonnunquam commutatio, ut, qui antea modestos et verecundos se praestitere, omne jam obscaenum, omne impudicum, cum gaudio maximo prosequantur. Insomnis aliquando per totas septimanas vexatur horrendis et haud raro ludicris rerum phantasmatis; dum omnem frigoris et famis sensum amittit; membris enim horrore rigidis, et corpore ad usque

mortem

mortem emaciato, manebit ut ſtatua in eodem loco immobiliter defixus: Ceſſant ſecretiones et excretiones omnes perverſe vitiatae. Veneris indulgentiam nonnulli vehementer concupiſcunt. Audaces ad omnia videntur, et magni quamvis periculi contemptores videantur, ad timorem tamen faciles ſunt. Pulſus plerumque per totum morbi decurſum haud naturalem ordinem excedit; et cum maxime ejus ſtatum, qui in homine ira violenter commoto eſt, refert.

Hoc modo perſtat ſaepe morbus ſine aliqua vel parvula tantum intermiſſione; at plerumque intervalla lucida adſunt, quae circuitibus redeunt. Cum vero jam inveteravit, contraria iis quae ſupra narravimus ſuccedunt. Quieſcunt ſymptomata iſta violentiora, dejicitur animus, et ideis quaſi omnigenis vacuus, adeo ſtupidus et deſipiens ſit homo, ut vix ſentiat impreſſiones, utcunque vividas et fortes. Vix denique ullo modo excitari poteſt, ſi loquitur maximam in ſermone incohaerentiam praeſtat. Vitam longaevam reddere dicitur mania, et adver-

ſus morbos contagioſos optimum eſſe praeſidium. Exacta jam ſymptomatum et eorum, quae morbi naturam oſtendant, quantum maxime potui, narratione plena; inquirendum deinceps eſt, ecquibus ſignis a morbis conſimilibus diſtinguatur.

DIAGNOSIS.

Adeo adfinis eſt melancholiae, opinione Boerhaavii, mania, ut hanc illam tantum auctam exiſtimet. "Si," inquit, "melancholia eouſque increſcit, ut tanta accedat agitatio liquidi cerebroſi, qua in furorem agantur ſaevum, mania vocatur *." Et nos facile aſſentimus, perquam difficile eſſe limites juſtos inter morbos, qui tot inter ſe communia habent, ſtatuere; at diſtinctioni locum eſſe, hinc forſitan haud perperam probatur, quod melancholici quotidie occurrunt, qui nunquam mania tentantur, tametſi per totam uſque vitam priori illo morbo graviter laboraverunt.

* Aphor. 118.

taverunt. Et praeterea, tum morbi utriusque initia, tum accessiones ita differunt, ut in melancholia magis paulatim et lente incidant, in mania vero magis repente, praesertim si quem sanguinolento habitu invadunt. Dein in temperamentis istis melancholicis, in queis mania se tandem manifestaverit, videtur insania partialis semper prius, plus minusve invaluisse. Huc adde, quod anxietas et insania in melancholia, praeterquam quod partialis est, magis futurorum timori, quam praesentium et instantium, deberi videtur. Ex anni etiam tempestate, melancholiam magis pariente, aliquid discriminis trahitur; quippe quae, frigida et nebulis magis obducta melancholiae, contraria maniae, faveat. Omnino supervacaneum foret multa impendere verba differentiae, qua hic morbus a phrenitide et delirio febrili discernitur; satque est, febrim validam cum furore istis subesse, ab hoc vero abesse. Hanc diagnosin, quamvis sic breviter expositam, conspicuam tamen satis fore spero. De causis jam differendum est, et in primis,

PRÆ-

PRÆDISPONENTIBUS.

Ex diverſitate quadam in primaria ſolidorum corporis conformatione, quoſdam ad alios morbos procliviores eſſe, quam alios, pro vero conſtat inter omnes. Ex qua vero re pendeat plerumque haec diverſitas, nemini adhuc detegere contigit. At, quatenus ratio et obſervatio ſuadet, diverſa conſtituta temperamenta, quibus vis vitalis diverſimode polleat, videntur. Et, quoad mentis facultates, mirum eſt quantum hae etiam hac diverſitate afficiantur. Conjectura eſt veriſimilis temperamentorum diverſitati implicari varios ingenii gradus. Eorundem vero mobilitati nimiae, qua mens nunquam ſibi conſtans, continuo ad amorem vel metum et ſimiles affectus fertur; proclivitatem ad maniam inniti, ſicut et ad plurimos alios ſyſtematis nervoſi morbos, haud dubium eſt. Talem mobilitatem optime indicant oculi, qui, nihil fixe et diu intuentes, per omnes partes perturbatae vagantur; ſimul illis, qui ea praediti ſunt, omnia cum impetu agere

mos

mos eſt; vice loquendi vociferantur, et vice riſus ora mille modis diſtorquent, adeo ut muſculi faciei aliquid ſaevum et horrendum ſemper exprimentes, certe phyſiognomiae peritis occaſionem facilem praebeant, futurum morbum, aliquot forte annis antequam reapſe incidat, praevidendi. Bene notum eſt, differre morbos toto coelo, prout in plagis diverſis incidant, et prout plus minuſve vel caloris vel frigoris in illis dominetur. Sic univerſim frigidis locis proprii ſunt, qui inflammatorio ſunt genere, ſicut pleuritis, rheumatiſmus, et aliae fere phlegmaſiae; quia frigoris vera progenies eſt diatheſis inflammatoria. At calidis regionibus, nervoſi dicti maxime ſunt communes, ut febres, hyſteria, tetanus, colica, et ſimiles qui ſunt. Nec hujus ratio longe petenda eſt, quippe calor ſyſtemati majorem confert mobilitatem et excitationem. Hae cauſae ſunt, quod in incolarum ejuſmodi regionum, lingua, religione, inſtitutis, et imperii formis, nihil eſt moderatum, nihil ſecundum rectam rationem, et quod ipſi maniaci apte viderentur,

ſi

ſi comparetur eorum levitas, ad firmitatem et conſtantiam notabilem in frigidioribus locis degentium.

Eadem mobilitas auctior, in florente aetate conſpicua, cauſa vera haberi poteſt, cur hanc aetatem adeo ſaepe adoritur. Omnis enim generis deliramenta huic infeſta ſunt: Quod quidem obſervat in illa re vir hiſtoria jure praeclarus, loquens de his, qui omnes ſui memores fecerunt horrendis facinoribus: "I have obſerved, that all thoſe who have committed the like crimes, from inward perſuaſion, were young men like Seide. Balthaſar Gerard was about twenty. The four Spaniards who had agreed with him to kill the Prince of Orange were of the ſame age. The monſter who ſtabbed Henry the Third was but twenty-four. Poltrot, who was the aſſaſſin of the Duke of Guiſe, was twenty-five; and Shepherd, who undertook to murder George the Firſt, was a boy of only ſixteen. It is the aera of illuſion and enthuſiaſtic rage *."

Forſitan

* Voltaire.

Forſitan aliquis credat, ob eandem cauſam, ſexum foemineum maxime obnoxium eſſe huic morbo debere. At, praeter rationem, quam citat Hoffmannus, eum minus aptum illi reddentem, ex corporum conformatione tractam, alia eſt veriſimilis, quae hujus ſexus generi vitae et moribus innititur. Ex genere enim vitae, is ſexus non tantopere pati varia animi pathemata, quae poſtea enumerabimus ut cauſas potentes hujus morbi, periclitatur. Et quoad mores; imbecillitatis ſuae conſcientia humaniores longe faciens, moderamen in ipſis procreat in rebus omnibus, et cauſa eſt manifeſta, cur imbecillitati potius acquieſcant, quam virorum more contra reſiſtere querant.

Tantum tamen in poteſtate noſtra poſitum eſt a natura, corpora noſtra vel robuſta vel debilia efformandi, ut ſaepius fortaſſe acquiſita ſit, quam a parentibus accepta, haec mobilitas. Sic inter gentes iſtas terrae noſtrae, quae adhuc rudes ſunt, et feliciter gaudent natura ſimplici, pene ignota eſt horrenda

renda illa * morborum caterva, qui auctae mobilitati debentur. Quippe enim istae ad naturam explendam non turpiter utuntur convictu lauto, ex mari terraque petito, sed diaeta parcissima contentae sunt, cujus est nec plethoram nimiam dare, nec mores effraenos reddere. Sic etiam inter nos, vulgus hominum, qui simili prope ratione vivunt, quantum divitibus corporis fibrarum firmitate antecellunt! Lubens ergo credo, paucos ex hoc numero publica receptacula insanorum adire. Est civitatum et oppidorum magnorum inertia, luxus, mollitudo, diversaque studia, queis occupantur cives, quae corpus et mentem praeparant huic morbo, et exiguis momentis excitant. Hinc fit, ut compleantur domicilia ista, aut omnino fortasse necessaria sint; quod certe argumentum validum his subministrat, qui artes derident, et parum vitae humanae utiles esse judicant †. Structuram peculiarem in partibus organicis huc etiam disponere credibile est,

* Tissot on the disorders of people of fashion.

† Rousseau discours sur les sciences et les arts.

eſt, at * "illam ita detegere, ut ex ſtructura poſita morbus neceſſario ſequatur, huc uſque impoſſibile eſt."

Mira apud omnes habetur conſuetudinis vis, quae aut augere aut minuere valet animi paſſiones, et illa quae olim gaudio fuerunt ingrata reddere, et quae denuo ingrata jucunda vertere. Duobus operatur modis in mentem, primo facilitatem praebendo aliquid vel agendi vel intelligendi, et poſtea animum ad illa diſponendo. Et hinc, ex effectis quae ita oriuntur, facile concipi poteſt, quomodo proclivitatem ad maniam acquirant, qui aſſueverunt ſaepius efferri propria animi vi, vel alios ſic violenter commotos contemplari. Plurimi, ut mihi perſuaſum eſt, placidi principio, ſic tandem in furioſûm converſi ſunt. Oreſtes, ſolem geminum, et duplices Thebas videre ſe imaginatus eſt; ſic quoque quis adeo ſtrenuus et fortis eſt, ut vomenti adſtans non ſentiat in ſe ipſo nauſeam, et quandam quoque vomendi cupiditatem?

CAU-

* Lorry.

CAUSÆ OCCASIONALES.

Inter numerum pene infinitum poteſtatum nocentium poſitum eſt corpus humanum, quae varie ſane vires ſuas exerunt. Certe morborum rationem contemplanti ad animum adcurret, eaſdem ſaepe cauſas agere, morbos omnino inter ſe diſtantes inducendo. Unde aut quomodo hoc fiat, explicatu non facile *. Earum vim procul dubio auget ſeminium; quatenus vero res maniam ſpectat, illam de natura benigne ſentiens, longe ſaepius ex his applicatis oriri volo, quas hinc jam conſideraturus bifariam dividam.

Primo, De illis agam quae magis ex mente pendent; dein de illis quae ex corpore.

Primo,

* Ut ait De Haen, paralyſos, epilepſiae, apoplexiae, cataphorae et lethargi convulſionis, aliorumque cerebri morborum cauſae reperiuntur eaedem. P. 4. cap. 5. de apoplexia et morb. nerv.

Primo, Mentis ſedem eſſe cerebrum, ut probetur, nullis jam eget ratiociniis. Vix denique credibile eſt, quenquam in contrariam unquam iturum ſententiam, qui phyſiologiae peritus ſit, et cerebri frequentes diſſectiones inſtituens, nervorum originem et pulchram eorum diſtributionem per ejus ſubſtantiam inſpexerit. Id ſenſorii communis nomine, quippe omnes in ſe continet rerum externarum notitias, appellatur. Has in vigilantiae ſtatu comparando, continuo occupari delectat mentis activitatem, quam porro ad ſuſtinendam et materia ſupplendam tota mundi facies,

'Quicquid ubique vides coelum, mare, nubila, tellus,'

Omnia conſpirant. Hinc ergo novus exoritur menti fons gaudia ſibi conficiendi, quae, ut natura eſt cujuſque, varie ſeligit. Poeta alius captat dulces imagines rerum, et ſuum et amicorum tentat fallere dolorem, longaque ſolari faſtidia vitae ſuave canendo. At ſeriis alius magis intentus, in abdita rerum altius

altius penetrat, et coeli terraeque arcana depromit. Hic ſolis radios metitur, lunamque errantem rationibus aſſequitur. At, proh infortunium! nimia haec animi attentio totum idearum ordinem conturbans, cauſa ſaepe eſt impia, quae hominem e ſenſibus dejicit. Sic diu obſervatum eſt, haud longe a mania remotos eſſe, qui ad ſummum perfectionis pervenere in mentis facultatibus exercendis; quod nec a fide nec a ratione abhorret, ſi vera ſit obſervatio, varios ingenii gradus, et praeclaras animi dotes, omnes deberi cuidam excitationis ſtatui. Ita enim re ſe habente, additamentum tantum illi faciet animi attentio. Mentionem facit celeb. Morgagni * cujuſdam viri, qui ſemper ſtillabat guttas aliquot ſanguinis, quandocunque ſtudiis matutinis ſedulo invigilaret. De hac quoque re ita loquitur illuſt. Gaubius, "Cogitationum in eandem rem intenſio non interrupta, rari ſunt quibus non magnopere noceat. Etenim pars illa ſenſorii communis,

* De ſed. et cauſ. morb. epiſt. 13. art. 13.

munis, quae ſola tum in actione eſt, et in quam tota veluti mens omni ſua vi incumbit, violentiam patitur haud minorem, quam muſculi ſingulares fortiter diuque contracti." Studiorum ergo varietas, ut mentem jam fatigatam longa in eadem re conſideratione, novis quaſi ideis reficit, admodum eſt utilis, et ab omnibus ſcientiae petitoribus inſtitui debet. Nimis intenſa ad maniam ſaepe impulit.

Ex hac vero cauſa patebit, exiguam tantum hominum partem affici periclitari. Pauci tantum ſtudiis dediti ſunt; ſed ab ira, gaudio, et ſimilibus adfectibus, queis omnes adficiuntur, ſimilia prorſus ſequuntur. Et, dum tantae et ſubitae mutationes totum naturae ſyſtema continuo corripiunt, haud aliter fieri poteſt, quin homo illis ſaepe tentetur modo violento. Hinc ergo varii alii animi affectus oriuntur, qui effectus peculiares in corpore edunt. Deprimunt quidam mentem, et ſanguinis motum impediunt; dum alii pene extra ſe hominem efferunt, et totum ſyſtema excitatum reddunt. Ex

illis,

illis, qui ſic graviter agunt, ſemper metus eſt, ne mania vel alia mentis affectio excitetur. Refert magnus Morgagni * duas hiſtorias, ubi excitationis ſtatum adeo gravem induxit gaudii et irae ſubita invaſio, ut mors cito inde ſubſequeretur. Irati denique adeo in omnibus, quoad vultum, verba, et mores, inſanis ſimiles ſunt, ut apud omnes merito inſania brevis habeatur ira. Sic unuſquiſque, credo, inſanum judicaret Xerxem, cum primo navium ponte trans Helleſpontum ventis deſtructo, tantum commoveretur, ut mare juberet trecentis plagis caedi, et vincula inſuper injici, verba ſimul crepitantia addens, quaſi ratione praeditum exiſtimaret †. Inter omnes vero animi adfectus amor eſt, qui, ſi hiſtoriae fides habenda ſit, ad furorem ſaepius adegit. Praeterquam enim quod ad aetate florentes maxime pertinet, cum nil niſi laetum mentem ſubeat, et ad omnia violenta proclivitas ingens ſit, nullus

adfectus

* Epiſt. 38. art. 2.

† Herodot. lib. 7.

adfectus eſt, qui vim habet latiorem in judicium et opiniones noſtras: Adeo ut, praeter infelicem Phaeniſſam, multi hoc dementes impulſi, omni rejecta ſpe ſolatii, lethum ipſis propria pepererint manu.

Quantum et religio valcat ad mentem vanis timoribus implendam, et metu Tartari excruciandam, bene notum eſt. Multi procul dubio ex hac cauſa inſaniunt, quos magis refocillant ſancti alicujus viri dicta, quam medici remedia. Nec quiſquam hujus cauſae potentiam mirabitur, qui non ignorat quam grave ſit ſcelerum actorum memoria, quoque modo haec animus ſibi vero majora pingat. Quorum conſcientia, vel fortiſſima denique pectora, pariter cum natura timidis et meticuloſis, violenter angit. Quam horrens animus ea refugiat, et eorum turbida imagine tremens reformidet, optime depinxit poeta, qui hominis ingenium et naturam calide novit, in charactere illo nefariae mulieris his verbis: "Here is the ſmell of blood ſtill; all the perfumes of Arabia will not ſweeten this little hand. Oh! Oh! Oh! waſh

wash your hands, put on your night-gown, look not so pale.—I tell you yet again, Banquo is buried; he cannot come out of his grave.' SHAKESPEAR.

Oppida magna maxime idonea esse ad insaniam progignendam, ex hominum in illis degentium sordidis studiis, supra dictum est. Quod verisimilius etiam videbitur, si concedatur, avaritiam et lucri immoderatum desiderium in illis violentissime ardere. Itaque illustris vir et medicus Mead, longe plures fieri maniacos anno 1720 *, cum omnes spe erecti, quisque se fore cito aequalem Attalo divitiis existimaverat, quam ullo alio tempore, animadvertit. Et, quod notatu dignum est, et maniae naturam bene ostendit, eos magis hoc malo corripi, quibus bene, quam quibus male, cesserat, idem observavit. Nonnullos musices vi adeo ex sensibus raptos fuisse legimus, ut prorsus insani hinc quoque fierent; quod certe debetur potentiae ejus hilaritatem concitandi, et fibrarum

* This year was famous for the South Sea scheme.

brarum muſcularium tonum augendi. Eandem hanc rem optime illuſtrat, quod apud Helveticos illos milites, qui mercede ſe conducunt, cum haud exiguo ipſis certe dedecore, et in longinquas regiones proficiſcuntur, interdictum eſt omnibus, dum ſic longe ſolo natali abſunt, carmen certum nomine *rans des vaches* ludere * eorum patriae proprium. Quippe quod eos adeo violenter commovet, ut omnis diſciplinae militaris obliti, imperatorum dicta temnant. Eodem etiam mori quidam memorantur. Videtur cerebri actio inter certos anguſtos limites circumſcripta eſſe, quos ultra cum procedit, cujuſdam ea in idearum ordine et tenore confuſionis, ſicut et exceſſus in motu, cauſa ſemper evadit. Caeterum non judicanda eſt cauſarum aptitudo hoc efficere, per earum ſolam vim. Reſpiciendum etiam eſt ad modum ſubitum et inſperatum, quo invadunt illae. Paucae enim forſitan adeo validae et noxiae ſunt, quas non tuto mens arcere poſ-

D ſit,

* Vid. Rouſſeau. dict. muſiq. vocab. muſiq.

ſit, dummodo ſat caute admoveantur. Priore jam diviſione exacta, ad ſecundam tranſeo.

Secundo, De illis quae ex corpore pendent. Plurima ſane mala in corpore exoriuntur, quae ad ſenſorii functiones ſuam demum vim propagant, et illas penitus ſubvertunt. Sic vulnera capiti inflicta ab ictibus, fracturis, caeteriſque, quae evidenter cerebrum concutiunt et laedunt, maniam neceſſario inducunt. Tumores quoque et exoſtoſes intra cranium, quatenus liberum ſanguinis tranſitum impediunt, et hinc congeſtionem gignunt, inter ejus cauſas adnumerentur. Cerebri vero conſtitutio optime accommodatur ad omnes propellendas injurias, quae ex ſanguinis congeſtione oriantur. Plurima enim ſunt illi vaſa, quae anaſtomoſes frequentes inſtituunt, et magni ſinus. At, inter tot vaſa, quantalibet ſapientia conſtituta, nil prohibere poteſt, quin quaedam magis turgida ſanguine fiant, quam alia.

Apte hic commemoratur ſolis effectus maniam producendo, quae Inſolatio dicitur, quo-

quoniam evidens est, eam hac via effici. Causam quoque fieri quodammodo maniae, novae et plenae lunae potentiam, hinc colligimus, quod prope universim, nullo apud vulgus hominum fere adhibito discrimine, mania correpti, Lunaticorum nomen adepti sunt. Complura exempla refert vir saepius relatus Meadius, quibus adeo manifesta erat lunae potentia in epilepsia, ut ille paroxysmorum tempora certissime plerumque praenunciare posset. Idemque propria experientia adductus, omnes morbos nervosi generis ea causa maxime affici affirmat. Ex profluviis et excretionibus solitis suppressis, qualia sunt menses, haemorrhoides, et similia, quae plethorae, ex qua pendent vasorum tensio et cerebri excitatio, causae sunt, mania saepe exoritur. Plurima sunt venena, velut opium, hyoscíamus, belladona, aliaque, quae stimulantem suam vim in systema simili modo edunt. Huic quoque pertinet vini nimius usus. Memorant medici exempla, ubi aliis morbis laborantes, repente maniaci facti sunt. Ejusmodi tradit Meadius, et, in prae-

lectio-

lectionibus ſuis, Cullenus de podagra et anaſarca laborantibus. At, in pluribus exemplis, fatuitatem illam, quae in corporibus exhauſtis et ſummae debilitatis exoritur, pro mania habuiſſe videntur medici *.

CAUSA PROXIMA.

Plurimum, ab omni tempore, inter medicos controverſum eſt, de commodis, quae cauſae proximae notitia conferre, aut non, exiſtimaretur in morbis medendis. E quibus, qui inutilem et parum neceſſariam eam habuerunt, hanc fere ſententiam complecti videntur, potius rei difficultate, et quod ipſi illam plene evolvere nequibant, quam alia cauſa, inducti. In confeſſo enim eſt apud omnes, morbi naturam tum ſolum bene notam haberi poſſe, quando haec quam clariſſime patet. Materiae morbidae fautores hanc poſitam eſſe in ſanguine craſſo, cui nomen atrae

* Vide Sydenham.

atrae bilis imponunt, exiſtimarunt. Cujus utique doctrinae ineptia et abſurditas omnibus jam abunde explorata, jam merito ſcholis exulat. Ex legibus ſyſtematis nervoſi omnia certe ad medicinam aptius attinentia, et majore cum ratione, explicantur. Et procul dubio ſi ſpectetur quam expolitiores, quam olim, hae generis nervoſi leges Culleni opera et ingenio nuper factae ſint, vix fieri poteſt, quin fateatur grata poſteritas, hunc eſſe, quem olim deſignavit Seneca, ore fatidico, haec loquens, "Veniet tempus cum iſta, quae nunc latent, in lucem dies extrahat, et longioris aevi diligentia. Veniet tempus cum poſteri noſtri tam aperta nos neſciiſſe mirentur. Erit qui aliquando demonſtret."

In ſyſtematis ergo nervoſi, et maxime cerebri, quodam ſtatu poſitam eſſe crediderim. Cerebrum ita conſtitutum eſſe, ut diverſos ſtatus, quorum in quibuſdam melius, quam in caeteris, mentis fit exercitatio, ſubeat, ex magna hujus facultatis differentia aliis temporibus in eodem homine patet; quod et in homine laſſo et denuo refecto manifeſtum eſt.

In

In horum poſteriori ſtatu, qui ſtatus excitationis appelletur, ſumma eſt ad impreſſiones aptitudo, et in idearum ſucceſſione et recurrentia ſummus ordo. At adeo accurate comparantur omnia a natura, ut facile hic exceſſu peccetur; et delirium tunc adeſſe * dicitur, cum quis ideas ab internis cauſis natas ad res externas refert, et praeſentia eſſe exiſtimat quae abſunt. Cumque hoc ex variis rebus in ſyſtemate pendeat, valde frequens erit. Genus unum ſaepe occurrit, quod auctis viribus, pulſu valido, ingenti capitis dolore, et ad lucem ſtrepitumque aucta ſenſibilitate adveniens, praevidetur. Idem ex impetu ſolo ſanguinis pendere, prout nempe hic vel velocior, vel lentior forte ſit, credi poſſet, ni experientia quotidiana maxime adaugeri poſſe impetum, ſine ullis delirii incipientis, vel minime denique in mente perturbationis ſignis, addoceret. Aliud genus eſt, in quo exiguus ſanguinis impetus eſt, et vires imminutae videntur. Haec ambo genera in mania occurrentia, et eam omnino conſtituentia,

* Gaub.

entia, ad cerebri excitationem, quocunque modo obſtructam, referri poſſunt. Obſtructam dico, quando in aliqua cerebri parte excitationis vel defectus vel exceſſus eſt. Ex mutatione enim ſic inducta vel integri, vel ex parte, cerebri, quod antea diximus ſenſorii communis ſedem eſſe, patet, confuſionem quandam, in idearum natura et ordine conſueto, nempe vaſaniam, orituram. Ne autem omnino incredibile videatur, defectum excitationis in aliqua parte, et exceſſum in altera eſſe, id breviter ita explicare conabor, ut res perquam obſcura recipit. Omnis motus vel actio in cerebro fit per fluidum nervis annexum: Opinio, quae hoc officium aſſignat fluido, vetuſta, et ab omnibus fere recepta eſt, ſolumque de ejus natura ambigitur. Ex cerebri cum glandula ſimilitudine, Boerhaavius ſecerni hoc fluidum et per nervorum tractum diffundi opinatus eſt. Qua tamen, ut et aliis omnibus rejectis, ut parum argumentorum idoneorum pondere ſuffultis, et toti ſeriei ſentiendi phaenomenon incongruis, illam potius amplector, quae in

hu-

humore elaſtico tenuiſſimo, haud ſecreto, ſed nervis ſemper haerente, cujus ſumma mobilitas optime oſcillationi vel vibrationi aptatur, poteſtatem nervoſam ponit. Soni in aëre communicatio, ut et impreſſionum in organa ſenſus, quas per tremores agi, nemo inficias ibit, quantum in tali re fieri poteſt; comprobant omnem motum ex hoc fieri. Si ergo ponendum ſit, hoc fluidum electricum referre, quod, ut compertum eſt, majori vel minori copia accumulari poteſt, facile dein erit intellectu, quo modo fluidi nervoſi abundantia nimia, vel inopia, in aliqua parte cerebri fiat, prior excitationis exceſſum, et poſterior defectum, conſtituens. Somni praeterea phaenomena demonſtrant, quam inaequalis ſit hujus fluidi in cerebro conditio. In utroque enim exemplo, ubi hominem vel invadit vel deſerit ſomnus, imperfecta videtur ſenſorii excitatio; ac mentis facultates nec ſimul omnes cum vigilia ceſſant, nec ſimul cum ſomno reducuntur, ſed gradatim: Et ſic variae rerum turbatae imagines ſe offerunt.

Ex dissectionibus omnibus cerebri in maniacis, quae ad hanc rem enodandam institutae sunt, haud multum lucis affulget. Quod alias siccius et durius solito compertum est, et flavedine fluidi, per totam substantiam corticalem tinctum, alias cum summa meningum crassitudine et ossium cranii, deprehensum est. Haud raro vero nullam omnino laesionem detexit culter anatomicus. De his quid judicandum? Certe fieri potest laesionem adesse, quamvis haud oculis demonstretur, et quamvis cultrum secantem effugiat.

PROGNOSIS.

Periculi gradus in omnibus morbis judicandum est, ex partis affectae momento, et causis morbum inducentibus, prout hae symptomata plus minusve molesta excitaverint. Qualescunque eae sint in mania, eo periculosiorem eam reddunt, quo delirium fortius excitant. Si aeger somno saepe reficitur, salus cito sequutura credenda est. At

vix haec ſperanda eſt, ſi labi haereditariae debetur. Si diu etiam perſtitit, peſſimum eſt omen; quoniam ex conſuetudine, ob paroxyſmos iteratos, corpus, perpetuo ad incurrendum in illos, proclive fit. Quae a mente venit pejor quoque eſſe obſervatur, quam illa quae ex corpore; et pejor etiam eſt, ſi laetitia et magna animi hilaritas comitatur, quam triſtitia. Haemorrhagiae magnae, dyſenteria, et febres, &c. ſalutem ſecum fere adferunt.

METHODUS MEDENDI.

Curam hujus morbi, ſicut et complurium mentis, ſaepe certe inſtituenti, licet cum poeta exclamare,

Hei mihi quod nullis *mens* eſt——medicabilis herbis.

At, antequam quid tentetur hac via, in primis neceſſarium eſt, eos, quorum curae maniacus comitatur, cavere, ne medici conſilia inania reddat, medicamenta ejus proterve reſpuendo. In hoc vero efficiendo, haud neceſſe

ceffe eft, ut omnis humanitatis fenfus exuatur, et miferi prope ad necem flagellis crudeliter caedantur, quod nimis in more eft. Quamvis enim audaces et feroces fint, metum tamen fecile concipiunt, et artificio ingeniofo, quod Anglice vocatur, "ftrait waiftcoat," omnino prohiberi poffunt ab fibi et aliis nocendo.

Inepta admodum cupiditas homines plerumque tenet, miferos illos adeundi, quo nihil eft quod diligentius caveri debet. Sin impoffible fit hoc prohibere, omnibus, qui eos adeunt, aliquid eos interrogare, vel denique nimis attente intueri, interdicatur; quoniam impreffiones novas, quae cavendae funt, id ex improvifo fufcitet.

His provifis, hoc unicum medendi confilium ex caufa proxima fequitur, cerebri excitationem obftructam tollere. Quum vero duo fint hujus cafus omnino contrarii, ut antea probatum eft; neceffe eft, ut his accommodentur remedia. Si excitationi nimiae debetur, diligenter perfequendum eft regimen antiphlogifticum. Si, e contrario, hujus immi-

nutio

nutio ſit praeternaturalis, tunc inſiſtendum his modis qui ſyſtema aptius ſtimulent, et deperditam excitationem reſtituant. Ex hoc mixto conſilio organique natura exquiſite tenera, quod morbi ſedes eſt, patet, rem fore haud parvi judicii remedia etiam neceſſaria adhibere. Quocirca, poſtquam illa omnia percurrit, quae utrumque caſum ſublevent, monendum judico, exaſperare ſaepe morbum ea, quae maxime idonea videantur, ex peculiari ſyſtematis nervoſi in hoc morbo affectione.

1. Ad excitationem minuendam tentanda eſt venaeſectio. Cujus uſus hinc maxime pendet, quod, ſyſtematis tenſione et rigore remotis, liberiore curſu fluit ſanguis, et ex vaſorum ramis venit ad truncos; unde neceſſe eſt, ut ſubito et larga copia educatur. Si furorem non omnino haec depellet, vehementer tamen mitigabit. Hanc inſtituere quidam e doctrinae revulſionis fautoribus ex pede et ſaphaena: At potius videtur, prementibus vultus ſubinflati, oculorum rubentium et ſimilium ſignis, ſi ſanguinis impetus

petus detractione ejus e brachio non multum imminuitur, venam vel arteriam propiorem parti affectae, ſicut jugularem vel fortaſſe arterias temporales, ſecare. Quod torrentem ſanguinis ab encephalo citius avertit, et levamen adfert. Cum eodem conſilio temporibus hirudines et cucurbitulae cruentae applicari poſſunt. Narium enim haemorrhagiae, quae parvula tantum copia inſigniter agunt, ſymptomata urgentia hujus morbi depellendo, oſtendunt quanto uſui ſint hae topicae venaeſectiones. Has tamen cujuſvis generis inſtituendo, ſpectanda hominis temperies eſt. Plerumque enim non adeo commodae ſunt in temperamentis melancholicis, quam ſanguineis, ob torporem inſignem cui illa obnoxia ſunt.

Sanguinis miſſione praemiſſa; catharticis poſtea ſolicitanda alvus eſt, quae vel aſperiora eſſe debent, vel, ſi leniora adhibebuntur, multo majori, quam ſolent, copia praeberi, ſi quidem, obſervante Meadio, aegre ſtimulum nervi in hoc morbo ſentiunt. Notandum enim eſt, auctam mobilitatem in quavis

parte

parte praeter naturam, eam vi proportionali ſemper minuere in aliis. Ad Antyciram inſanos ſuos mandarunt veteres, fidentes hellebori uſu. Qualeſcunque hujus vires olim erant, non magis probari ab recentibus * videtur, quam alia hujus generis medicamenta, qualia ſunt aloes, ſal catharticus amarus, tartarus ſolubilis, &c.; potiora quidem videntur haec, quum per totum morbum uſui eſt, alvum ſolubilem ſervare. Quod ad emetica ſpectat, plurimas his confert laudes Monroius †. Refert hic, curaſſe ſe penitus quendam laborantem jam tribus annis mania, frequenti eorum adhibitione. Non ſolum ejiciunt haec ventriculi ſordes, ſed ad ſuperficiem determinant fluida, et ſic tranſpirationem, quae ſemper in hoc morbo promovenda eſt, adaugent. Praeterea, utilia ſunt, quum totum ſyſtema agitando, animi attentionem avocent et avertant ex ideis iſtis ingratis, quibus illam tantum inhaerere delectat. At, ab eorum violenti operatione

cavere,

* Vid. Battie.

† Phyſician to Bedlam.

cavere, ſatque prius deplere corpus venaeſectione, et catharticis laxare, quam illa adhibeantur, oportet; quia aliter morbum potius incendere, ſanguinem ad caput impellendo, poſſunt. Secretiones et excretiones omnes pernecеſſarium eſt promovere. Graviſſimi auctores multum laudant ſecretionem per urinam in hoc morbo, ſicut et in hydrophobia *, in quod propoſitum datur ſal diureticus. Secretionem per ſuperficiem leniter moventia plurimum poſſunt, quoniam, foramina cutis aperiendo, ſtimulum e quavis parte corporis ſubducunt. Quod ad mercurii uſu; is, qui in fluida praecipue agit, parum convenire morbo, ex ſyſtemate nervoſo pendenti, videtur.

Quum vero praecipue adoritur hic morbus arcem cerebri, et innumeras in illo concitat oſcillationes, aliquis forſitan crederet, has per medicamenta ſedativa vel antiſpaſmodica, quorum praecipua et maxime efficacia ſunt moſchus, camphora, opium, cito com-

* Mead.

compesci posse. At haud dubia gravissimorum in medicinis experientia, vel eorum usum rejicit, vel caute admodum recipit. Vim enim mixtam haec omnia obtinent et quodam tenus corpus prius stimulant, quam motus ejus errantes sedent. Hinc timor est, ne somnum et quietem, ad quae concilianda omnes tendunt medici conatus, potius fugent quam inducant. Quocirca, ni dura lex necessitas, quae medicum haud raro invitum multa facere subigit, urget, nullatenus adhiberi debent haec, donec cerebri excitatio aliis rationibus aliquantum imminuta sit. Hoffmannus de opio, quod et moschus et camphora operandi modo referunt, "Eae," inquit, "medicinae quae opium habent in dilirio, improvide datae, illud magis intendunt, et contumacius reddunt, tantum abest ut componat, aut levamen adferat." Multo tutius tentetur acetum destillatum, quod ex auctoritate celeb. Locher, remedium est praestantissimum.

Com-

Complura recitat hic exempla, quibus illud ſymptomata gravia excitationis nimiae cito depulit, et ad ſenſus prorſus reſtituit. Hoc in eo commodi eſt, ut per longum tempus et continuo adminiſtrare liceat. Nec omitti debet lavationis frigidae uſus, qui non ſolum utilis eſt, propterea quod corporis ſenſibilitatem imminuit, ſed etiam ut " ſubita in aquam frigidam immerſione, deleantur, mortuo fere ſub aquis homine, omnes ideae †. Et, ut frigoris conſtans ſit applicatio, in loco frigidiuſculo detineri debet ſaeviſſime furens, et, raſo capiti, quod Anglice vocatur a *Clay Cap* admoveri."

Cum ſuſpicio eſt, lucem † noxiam fieri mentem ſtimulando, ita, ne aegri nimium lucis recipiant, cavendum. Parum tamen proficient remedia quaecunque, ſi diaeta parciſſima et quam minime ſtimulans, haud obſervetur. Haec ex lacte et oleribus tantum conſtare debet.

Nec cerebri excitationem parum minuit mentem delectare. Varia ergo corporis exercitia,

* Van Swiet. † Celſus.

ercitia, ut ludi inſtituti, conveniunt, qui eodem tempore, quo ad corporis ſalutem conferunt, mentem grate refocillant. Sic refert, in praelectionibus ſuis, Cullenus, quendam, qui maniacos aratro jungere ſolebat ſuae curae commiſſos, et hoc duro labore multos refecit.

Frequentes etiam habere ſermones cum aegris, cum illis ratiocinari, et, quantum fieri poteſt, illos animi affectibus contrariis, iis quibus agitantur, commovere, procul dubio aliquid levamen adferret menti vexatae, et ſuam conditionem moleſte ferenti. Per muſicen, quae tum vim eximiam animi molliendi, et lenes affectus excitandi, tum feroces, poſſidet, hoc fiat. "Cicero * aſſentior," inquit, "Platoni, nihil tam facile in animos teneros atque molles influere, quam varios canendi ſonos, quorum vix dici poteſt quanta ſit vis in utramque partem: Nam et incitat languentes, et languefacit excitatos. Tum remittit animos, tum contrahit." Quam potens ſaepe ſit remedium muſice, in hujuſmodi morbis, pateat ex diſſertatione ingenioſi mecum hoc anno candidati Dom. Campbell.

Animum

* De leg. lib. iv.

Animum etiam occupare ejusmodi libris, qui de rebus levibus et jocosis tractant, magno usui erit.

II. Quando excitationis defectus est, stimulantia varia adhibenda sunt, quae sanguinis motum accelerent, et aequalem reddant ejus distributionem per cerebrum. Sic balneum, calore totum systema laxans, et omne tollens impedimentum, prodesse potest. Varia administranda sunt aromatica, et quidem sternutatoria aliquando sunt usui. Opium, cujus usus adeo ambiguus in priore casu est, ut si aliquando prosit, saepius noceat, liberius hic praeberi posse videtur. Non hic tamen medico desit summa cautela, quoniam magnopere ejus administratio tum noxae est, cum magna est corporis mobilitas. Ut caetera, quae eidem proposito subserviant omittam, necessarium erit eadem adhibere exercitia, quae antea praemonuimus de mentis attentionem removendo. Quod ad diaetam attinet, lautior sit quam in priore exemplo.

Commutatio in totius genere vitae, in utrisque his exemplis, tentetur; quoniam observa-

tum

tum eſt, hanc in morbis nervoſi generis ſaepe profuiſſe, poſtquam omnia alia remedia fruſtra tentata ſunt. Oportet, per totum morbum cauſas occaſionales, de quarum nocenti vi jam fuſius tractavimus, diligenter arcere; quoniam vel graviorem reddunt morbum, vel ſolutum reducunt.

Huic tentamini finem jam impoſituro, tantum reſtat, ut Anglorum domicilia ſplendida, in miſerrimae hujus partis gentis humanae beneficium, exſtruendi, munificentiam commemorem. Nil clarius demonſtrat quanti facultates animi aeſtiment. Ac, ſi his quando objiciatur, longe plures fieri maniacos inter illos, quam in aliis regionibus, contra, iis gloriari licet, multo melius inſtrui ſe cura publica omnibus tanti mali levamentis; gloriari etiam, quod id malum magna ex parte provenit ex civium ſuorum magna ſuper omnes libertate. Certe, cunctis ex ſuo arbitrio viventibus, haud mirum erit, ſi quidam magis, quam aequum ſit, animi cupiditatibus inſerviant. Nee ergo maniaci, adeo

munifi-

munificenter excepti, si quis in sanitatem eos assereret, cum demente illo exclament, de quo haec jocose narrat Horatius:

——————Fuit olim ignobilis argis,
Qui se credebat miros audire tragoedos,
In vacuo laetus sessor, plausorque theatro.
Hic ubi cognatorum opibus, curisque refectus,
Et redit ad sese, Pol! me occidistis amici,
Non servastis, ait, cui sic extorta voluptas;
Et dempta est per vim, mentis gratissimus error.

FINIS.